



Cibran Halil Cibran'ın “Peygamber” Eserinin Türkiye Türkçesine Çevirisi

Besire Azizaliyeva*

ORCID-Id:0000-0003-3833-616X

Öz

Edebî eserlerin çevirisi dünya edebiyatının öğrenilmesi, çeviri sanatının gelişmesi, edebî düşünce tarzının ve dilin zenginleşmesi bakımından önem arz etmektedir. Yirminci yüzyılın başlarında ABD-de oluşan Arap mecer edebiyatının önemli temsilcisi, ünlü Arap yazarı Cibran Halil Cibran'ın İngiliz dilinde kaleme aldığı “Peygamber” (1923) eseri dünyanın çeşitli dillerine çevrilmiştir. Zengin edebî, felsefî anlam taşıyan, zengin dil ve üsluba sahip eserin Aytunç Altındal'ın Türk dilindeki çevirisi de tercüme sanatının önemli örneklerindedir.

İslamiyet ve Hıristiyanlık, sufi düşünce tarzı, Doğu edebiyatı, Batıda oluşan romantizm akımı, Nietzsche'nin “Böyle Buyurdu Zerdüş” eseri ve diğer zengin dinî, edebî ve felsefî kaynakların birikiminden oluşan “Peygamber” eserinin Türk dilindeki çevirisinde orijinal anlam ve forum özelliği korunmuştur.

Eserin çevirisine yazdığı ön sözünde Cibran'ı “Batılı gözleri Doğuya çevirmeyi beceren sanatçı” olarak betimleyen A. Altındal, eserin Doğulu kimliğini Türk dilinde maharetle sunabilmiş ve Arap yazarının üslubunu koruyabilmiştir. İnsan ve Yaradan arasındaki ilişki, insanın benliği, hayat ve ölüm, insanı Tanrı'ya götüren yol, marifet gibi felsefî düşünceler anlam ve üslup bakımından orijinalinden geri kalmamaktadır. Sevgiden bahsedilen bölümde “When you love you should not say “God is in my heart,” but rather, “I am in the heart of God”¹ diyen Cibran'ın düşünceleri Türkçe çevirisinde de anlam, sanatsal estetik güzellik ve şiirsel tarz bakımından orijinalliğini korumuştur. Cibran, “Sevgi sizi bulmuşsa Tanrı'yı yüreğimde taşıyorum” demektense “Tanrı'nın benliğine eriştim” demenin daha doğru olduğunu savunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: C.Halil Cibran, Ermiş, Peygamber, Türkiye Türkçesi, Çeviri

* Doç. Dr. Azerbaycan Milli İlimler Akademisi Nizami Gencevi Enstitüsü, Bakü, E-Posta: besi.azizali@gmail.com

¹ Gibran Kahlil, Prophet, Alfred A.Knopf, New York, 1998, p. 14.

Prophet by Kahlil Gibran in Turkish Translation

Abstract

Literary translations play a significant role in studying world literature contributing to the richness of literary thought and the language. *Prophet* written in English by a well-known Arabic writer and a prominent representative of Arab Immigrant Literature emerging in the beginning of the 20th century in the USA Gibran Kahlil Gibran, has been translated into many languages. A Turkish translation of this great work which carries deep literary-philosophical meaning and has a rich literary language and style, by Aytunc Altındal is an important work of literary translation.

The plot, idea and style characteristics of *Prophet*, which has sources in Islam and Christianity, in Sufi teachings, in Eastern literature and Western romanticism, in Thus Spoke Zarathustra by Nietzsche and in many other religious and literary-philosophical thoughts, have been well preserved in this Turkish translation. When we hear the protagonist Al-Mustafa say “Ama sesimin kulaklarınızda solgunlaştığı və sevgimin anılarınızda yittiği an yeniden aranızda döneceğim”, it feels like it is an original writing and in a sense, the book attains a new life in its Turkish translation.

Aytunc Altın, who in his Foreword to *Prophet*, calls Gibran an artist who “turned the Western eyes to the East,” is able to successfully present the Eastern spectrum of the book in Turkish by preserving the style of the Arab poet. The perspectives about the relationship between God and human, the nature of human beings, life and death, the path leading to God, the true moral have been presented as successfully as in the original. For example, in the chapter about Love, the translation of Gibran’s following writing “When you love, you should not say ‘God is in my heart,’ but rather, ‘I am in the heart of God’” fully contains the idea and the style of the original and sounds as poetic: “Sevgi gəlib sizi bulmuşsa, “Tanrı’yı yüreğimde taşıyorum” demektense, “Tanrı’nın yüreğine eriştim” deyin”

Keywords: Kahlil Gibran, Prophet, Turkish, Translation

Эссе Джибрана Халил Джибрана «Пророк» на турецком языке

Резюме

Джибран Халил Джибран был одним из выдающихся представителей арабской эмигрантской литературы, сформированной в начале XX века в Америке. Создавая свои произведения на двух языках – на английском и арабском, писатель, тем самым подарил истории всемирной литературы ценные литературные, философические образцы. Произведение «Пророк» писателя занимает особо важное место в его творчестве и выражает разные философические, религиозные и литературные мысли. Написанные на английском языке произведение было переведено на разные языки мира. Перевод богатого языковыми и стилистическими особенностями произведения на турецкий язык Айтунджом Алтундалом является одним из значимых произведений переводческого искусства. Произведение было переведено на турецкий язык под названием “Ermiş” («Эрмиш»). Перевод на турецкий язык произведения «Пророк», который восполнен такими богатыми религиозными, литературными и философическими источниками как Ислам и христианство, суфийское образ мышления, Восточная литература, Западный романтизм, произведение «Так говорил Заратустра» Ницше, сохранил свою смысловую и форменную особенность.

Ключевые слова: Джибран, Эрмиш, Пророк, тюрк.

Giriş

XX. yüzyılın başlarında Amerika'da oluşan Arap mehcer edebiyatının öncüsü olan Cibran Halil Cibran'ın edebî tefekkürü Doğu düşünce sisteminden, Avrupa ve Amerika edebiyatından, çeşitli felsefî düşünce ekollerinden esinlenilerek şekillenmiştir. Modern Arap edebiyatının temsilcilerinden olan Cibran, Arap edebiyatının içerik ve biçim açısından gelişmesine büyük katkı sağlamıştır. O; hikâye, roman, deneme, serlerinde sadece Arap dünyasında değil, aynı zamanda dünya genelinin gündeminde olan, tüm insanlığın sorunlarını ifade eden konuları ele almıştır. Cibran eserlerini hem Arap hem de İngiliz dilinde kaleme almış, her iki dilde de orijinal edebî yapıtlar ortaya çıkarmıştır.

Dünya edebiyatında iki dilde edebî eserler yazan edipler çok olmuştur. Klasik Doğu edebiyatı iki ve daha çok dilli edebiyat örnekleriyle doludur. Cibran'ın yaratıcılığının özelliği ise edibin iki farklı dilde kaleme aldığı eserlerinin üslup ve konusunun birbirinden keskin şekilde farklılık arz etmemesindedir. Yazar her iki dilde de aynı ustalıklarla eserler yazmış, yapıtlarında Doğu ruhunu korumakla beraber Batının edebî düşüncesini de yansıta bilmiştir.

İngiliz dilinde yazmak teşebbüsü Cibran'ın bir edip, düşünür gibi Arap dilinin kullanım sınırlarında da anlaşılması isteğinden doğmuştur. Onun çağdaşı olan Arap mehcer edebiyatının diğer önemli temsilcisi Mihâil Nu'ayme, onun hakkında şöyle yazıyordu: *“Cibran, ruh dünyasında ressamlık ve şairlik yeteneğinin ikiz olduğunun farkındaydı. O, Amerikalılarla şiir diliyle değil, resim diliyle konuşmuştu. Dili bir, kanı bir kardeşleri olan Araplara ise şiir diliyle seslenmiştir. Cibran, Araplar arasında sanatın yaygın olmadığından dolayı resimden bir şey anlamayacaklarının farkındaydı. Amerikalıların da Arap dilini bilmedikleri için onun ruh dünyasının tercümanı olan şiirlerinin onlarda yankı bulamayacağını iyi biliyordu. Dolayısıyla o, bu iki ruhu birleştirmek istiyorduydu İngilizce yazmak zorundaydı. Bu, Cibran'ın eski arzusu idi”*.²

Dünya edebiyatı genelinde R. Tagore, C.H. Cibran, M. Nu'ayme, E. er-Reyhâni, B. Nabokov ve diğerleri gibi iki dilde yazan yazarların eserlerinin diğer halkların dillerine çevirilerek geniş okuyucu kitlesine ulaşmasında iki dilli yaratıcılık faktörünün önemli rolü vardır. Azerbaycanlı araştırmacı Vagif Sultanlı konuyla alakalı şöyle bir fikir ileri sürmektedir: *“Bazıları göç edebiyatının gerçek edebî yapıtlar ortaya çıkarmadığını, orijinal sanat eserini dünya okuyucusuna kazandıramadığını iddia etmektedir. Ancak bu iddianın doğru olmadığını, hiçbir bilimsel dayanağının bulunmadığını belirtmek gerekiyor”*.³ Arap mehcer edebiyatının temsilcilerinin dünya edebiyatı tarihindeki konumu Sultanlı'nın bu konudaki düşüncelerini onaylayan örneklerden biridir.

Kuşkusuz ki mehcer edebiyatı yazarlarının ikinci bir dilde yazmalarının birtakım sebepleri vardır. İki dilde yazmak hem ulusal edebiyatın dünya edebiyatına entegre olunmasını sağlıyor hem de yazarın evrensel düşüncelerinin ifade olunmasını sağlayarak, onun okuyucu kitlesinin çerçevesini

² Mihail Nu'ayme. Gibran Khalil Gibran, Mısır, Dar Al-Hilal, 1964, s. 156.

³ Sultanlı V. Azərbaycan mühacirət ədəbiyyatı. Bakı, Şirvanşah, 1998, s. 7.

Besire Azizaliyeva

genişletiyor. Rus edebiyatçısı M. Tlostanova konuyla ilgili şöyle diyor: “Yazarların çoğu Amerikalı olsunlar diye İngiliz dilinde eserler kaleme almıyorlar. Onların bu teşebbüsü daha fazla okuyucu kitlesine hitap etme isteğinden ireli geliyor. Bu durumda İngiliz dili sanki kendi millî kimliğini kaybederek, globalleşmenin gerçek dili, modern dünyanın ortak dili olarak ortaya çıkıyor”.⁴ Dolayısıyla yazar, iki dilli yaratıcılık sürecinde hem milli kimliğini ifade edebiliyor hem de yeni deneyimlerden yararlanıyor.

“Peygamber” Adlı Eserin Cibran’ın Yaratıcılığındaki Önemi Ve Türkçeye Tercümesi

Cibran’ın “Peygamber” isimli eseri onun İngiliz dilinde yazdığı önemli bir eserdir. “Peygamber” kitabı Peygamber üçlüsünün birinci kitabıdır. “Peygamber’in Bahçesi” adlı ikinci kitap insanların doğa ile yakınlığı, “Peygamber’in Ölümü” adlı üçüncü kitap ise insanların Allah ile yakınlığından bahsetmey amaçlıyordu. Ama ne yazık ki yazar, ikinci ve üçüncü kitabı tamamlayamamıştır. “Peygamber’in Bahçesi” kitabını ise onun yakın arkadaşı Amerikalı yazar Barbara Yang tamamlamıştır. Cibran’ın uzun yıllar üzerinde çalıştığı “Peygamber” eseri onun dünyada tanınmasına neden olmuştur. “Peygamber” bünyesinde çeşitli felsefî, dinî ve edebî düşünceleri barındıran bir yapıttır. Eser, birçok dünya diline tercüme edilmiştir.

Zengin edebî, felsefî anlam taşıyan, anlamlı dil ve üsluba sahip eserin Aytunç Altındal’ın Türk dilindeki çevirisi de tercüme sanatının önemli örneklerindedir. Eser Türk diline “Ermiş” adıyla çevrilmiştir.

İslamiyet ve Hıristiyanlık, sufi düşünce tarzı, Doğu edebiyatı, Batıda oluşan romantizm akımı, Nietzsche’nin “Böyle Buyurdu Zerdüşt” eseri ve diğer zengin dinî, edebî ve felsefî kaynakların birikiminden oluşan “Peygamber” eserinin Türk dilindeki çevirisinde orijinalin anlam ve biçim özelliği korunmuştur.

“Peygamber” eserini Cibran’ın zengin düşünce birikimlerinin toplusu gibi düşünmek mümkündür. Bu zengin düşünceleri başka bir dile aktarmak tercümanın yüksek beceriye sahip olmasını gerektirir. “Peygamber” eserinin “dünya klasikleri arasında önemli yer tuttuğunu” belirten S. Başray ve C. Cenkinz eser hakkında şöyle kanaate sahiptirler: “Bu eser merhamet, samimiyet, umut ve ilahî güzelliği kendinde barındıran bir eserdir. Çağın aslı olmayarak İncil’deki Hıristiyanlığı ve İslam tasavvufundaki bilgeliği birleştirerek herkesin kabulleneceği sade ritmik bir biçimde kaleme alınmıştır”.⁵

“Peygamber” Eserinin Türkçe Çevirisinde Anlam Ve Üslup Özellikleri

Eser şiirsel bir üslupta yazılmıştır. Batılı araştırmacılar eserin dilinin İncil’in diline benzediğini kaydederler. Ama bu durumun yalnız İncil’e özgü bir üslup olduğunu

⁴ Tlostanova M. Era Aqasfera ili kak sdelat çitateley mence şçastlivimi. M., İnostrannaya literatura, 2003, №1, s. 248.

⁵ Bushrui S. and Jenkins J. Man and Poet, Boston, One World Oxford, 1999, p.237.

Besire Azizaliyeva

söylemek yanlıştır. Nitekim Kur'an-ı Kerim de şiirsel bir üsluba, melodik yapıya sahiptir. Diğer taraftan Doğu edebiyatı mensur şiir örnekleriyle zengindir. Bu özelliğin “Peygamber” eserinin dil ve üslubuna hâkim olduğunu söylemek mümkündür. Şunu da belirtelim ki eserin Türkçe çevirisinde de mensur şiirin özellikleri ve şiirsel üslup korunmuştur.

Eser, Eserin kahramanı olduğu Mustafa'nın çeşitli konuları kapsayan konuşmaları esasında şekillenmiştir. Mustafa'nın konuşmaları onun peygamberliğini kabullenen ve “kavuştuğu hakikatleri” dinlemeye hazır olan insanlara yapılmıştır.

Cibran'ın “Peygamber” eseri Mustafa'nın onu vatana götürecek gemiyi görmesiyle başlamakta ve soru faslına geçmeden önce artık onun peygamberlik makamına eriştiği gösterilmektedir: “*How often have you sailed in my dreams. And now you come in my awakening...*”⁶ *Kim bilir kaç kez yelken açtınız düşlerimde. Ve işte tam uyanmışım ki geldiniz...*”⁷. Burada ‘düşlerimde’ sözcüğü gerçek anlamda kullanılsa da uyanmak kelimesi mecazi anlamda kullanılmaktadır. Orfalis şehrinde sessizliğe kapanan Peygamber, ilahî hakikatleri idrak ederek uyanmıştır. Bu düşüncenin Türk dilindeki çevirisinde de anlam ve ifade biçimleri orijinaline yakın bir şekilde verilmiştir.

Mustafanın, elindeki çırayla çevresinin aydınlatılması vaktinin yettiğini ifade etmede maksadı kalbinde Allah'ın nurunu taşıması ve insanlara bu nurdan pay verilmesi gerektiği gerçeğini ifade etmektedir: “*Prophet of God, in quest of the uttermost, long have you searched the distances for your ship.*”⁸

“Ey Tanrı'nın Elçisi, o en yüceye erişebilmek uğruna nice yıllar tükettin.

*İşte nihayet gemin geldi, artık gitmek isteyeceksin.”*⁹

Burada artık Mustafa'nın peygamberlik zirvesine ulaştığı anlaşılmaktadır. Bu düşüncenin daha anlaşılır olması için Türk dilindeki çeviri iki cümleyle verilmiştir.

“Peygamber” eseri Peygambere Orfalis halkı tarafından yönetilen sorulara verilen yanıtları kapsayan küçük parçalardan oluşmaktadır. Peygamber çeşitli konuları ele alan 26 konuşmasıyla insanlara hayat ve ölüm konusundaki hakikatlerden bahsetmektedir. Eserde F. Nietzsche'nin “*Böyle Buyurdu Zerdüşt*” eserinin biçim bakımından etkisinin izlerinin olduğu birçok araştırmacı tarafından dile getirilmiştir.¹⁰ Eser aynı zamanda İslam tarihinde mevcut olan “*Kırk Soru*” kitabının üslup ve metodunun izlerini taşımaktadır. Ünlü tarihçi Ebu Cafer Muhammed bin Cerir et-Taberî'nin kaleme aldığı “*Taberiyi-Kebîr*” isimli kitapta Peygambere yönetilen 28 soru ve bu soruların yanıtları ayrıntılı olarak verilmiştir.

Cibran, diğerlerine iyilik yapmayı, mal ve devletlerini canları gibi koruyan insanların küçücük iyiliği bile insanların gözlerine sokmaya çalışanları eleştirmiş, bu durumun mukabilinde ise hayırsever insanları tasvir etmiştir: “*And there are those who*

⁶ Gibran K. The Prophet, New York, Alfred A. Knopf, 1998, p. 9.

⁷ Cibran H.Ermiş, İstanbul, Anahtar Kitaplar Yayınevi, 1995, s. 15.

⁸ Gibran K. The Prophet, New York, Alfred A. Knopf, 1998, p. 12.

⁹ Cibran H.Ermiş, İstanbul, Anahtar Kitaplar Yayınevi, 1995, s. 19.

¹⁰ Bəsirə. Cibran Xəlil Cibran, Bakı, Nurlan, 2005.

Besire Azizaliyeva

*give and know not pain in giving, nor do they seek joy, nor give with mindfulness of virtue.*¹¹ (Kimileri verirken ne ıstırap çeker, ne bundan kendine bir mutluluk payı çıkarmak peşinde koşar, ne de vermenin erdemli bir davranış olduğunu düşünür.)¹²

Cibran'a göre hayırsever insanlar, sırf Allah için iyilik yaparlar. Bu durumu yazar eserinde şöyle ifade etmektedir: *“Through the hands of such as these God speaks, from behind their eyes He smiles upon the earth”*.¹³ *“Tanrı, işte bu gibi kimselerin elleri aracılığı ile konuşur ve onların gözlerinin ardından yeryüzüne bakarak gülümser.”*¹⁴ Türkçe çeviride üslup, ifade biçimleri orjinaline uygun bir şekilde korunmuş, eserin orijinalinde olduğu gibi şiirsel akıcılık çeviride de kendisini göstermiştir.

Cibran'ın orijinal fikirlerinin yer aldığı eserde Peygamberin “Suç ve Ceza” konusundaki konuşmaları Kur'an-ı Kerim'in ilahî mesajlarıyla örtüşmektedir. İyiliğin en büyük faydası bu fiili işleyen kişinin önüne çıkacağı gibi, kötülüğün de karşılığını bu fiili yapan kişinin bulması kaçınılmazdır. Bu durumu yazar, *“commit a wrong unto others and therefore unto yourself”*¹⁵ *“bir başkasına, dolayısıyla da kendinize karşı bir hata işlersiniz”*¹⁶ ifadeleriyle açıklamaktadır.

Peygamberin ticaret konusuna dair yaptığı konuşmasında da Kur'an-ı Kerim'in ayetlerinde mevcut olan hakikatlerle örtüşen düşünceler yer almaktadır. Yazar, doğruluk ve adaletin olmadığı bir yerde insanın zararlı çıktığını, dolayısıyla hiçbir kazanç sağlayamadığını ifade etmektedir: *“Yet unless the exchange be in love and kindly justice, it will but lead some to greed and others to hunger”*¹⁷

*“Ama eğer bu el değiştirmeler sevgiye ve ondan gelen adalete dayanmıyorsa, kiminiz açlığa, kiminiz de açgözlülüğe sürüklenir”*¹⁸.

Yukarıdaki düşüncenin Türkçe çevirisinde hem içerik hem de biçim bakımından orijinalde mevcut anlam ve üslup güzelliği korunmuştur. Çevirmenin Türk dilinin inceliklerine aşina olması onun bu gibi felsefi düşünceleri ustalıkla aktarmasını sağlamıştır.

Cibran'ın “Peygamber” eseri muhteva bakımından zengin dinî ve felsefi düşünceyle dolu olmakla beraber kendine özgü özelliğini de korumaktadır. Onun bu özgünlüğü diğer insanların ifade edemediği gerçekleri onlara ulaştırır. M. Ziyade'ye 3 Aralık 1923 tarihinde gönderdiği mektubunda Cibran bu konuda şöyle yazıyordu: *“Bu kitap, insanların yüreklerinin derinliklerinde ve onların söze hasret kalplerinde gördüğüm gerçeklerin yalnız küçük bir parçasıdır”*.¹⁹ Mustafa da konuşmasının sonunda aynı fikri seslendirmektedir: *“I only speak to you in words of that which you yourselves*

¹¹ Gibran K. The Prophet, New York, Alfred A. Knopf, 1998, p. 21.

¹² Cibran H.Ermiş, İstanbul, Anahtar Kitaplar Yayınevi, 1995, s. 37.

¹³ Gibran K. The Prophet, New York, Alfred A. Knopf, 1998, p. 21.

¹⁴ Cibran H.Ermiş, İstanbul, Anahtar Kitaplar Yayınevi, 1995, s. 37.

¹⁵ Gibran K. The Prophet, New York, Alfred A. Knopf, 1998, p. 36.

¹⁶ Cibran H.Ermiş, İstanbul, Anahtar Kitaplar Yayınevi, 1995, s. 53.

¹⁷ Gibran K. The Prophet, New York, Alfred A. Knopf, 1998, p. 34.

¹⁸ Cibran H.Ermiş, İstanbul, Anahtar Kitaplar Yayınevi, 1995, s. 51.

¹⁹ Djebran H.D. İzbrannoe, L., Xudojestvennaya literatura, 1986, s. 484.

Besire Azizaliyeva

know in thought... Wise men have come to you to give you of their wisdom. I came to take of your wisdom".²⁰ (Ben sizlere yalnızca düşüncelerinizde bildiklerinizi söyledim... Bir takım bilgili adamlar gelip sizlere bilgilerinden dağıtmışlardır. Bense sizlerin bilgilerinizi almaya gelmiştim).²¹

Filozof, yazar insanı Tanrı'nın bir parçası, insan kalbini Yaratanın meskeni olarak görmektedir. Cibran, ruhun ölmezliğine inanmaktadır. "Peygamber" eserinde o Mustafa'nın belli bir süre toplumdan uzaklaşmasını eleştirmemekte, aksine insanların ifade edemedikleri gerçeklikleri onlara ulaştırdığı için onu takdir etmektedir.

İnsanların kurtuluşu uğrunda onlara rehber seçilen peygamberlerin ilahî birçok görevi vardır. Bu görevlerden birincisi, hakikate kapalı kulakları ve gözleri açmaktan ibarettir. Araştırmacılar özellikle de eserin bu yönüne önem vermişlerdir. İnsanlara fayda sağlamak amaçlı yazılmış tüm yapıtlarda şair ve yazarların başlıca amaçları insanların göremedikleri, yahut da görüp anlamadıkları gerçekleri onlara ulaştırmaktan ibarettir. Cibran'ın bütün eserlerinde bu amaç korunmuştur. "Peygamber" kitabında da yazar, eserin kahramanı Mustafa aracılığıyla bu gerçeği şöyle ifade etmektedir: "The veil that clouds your eyes shall be lifted by the hands that wove it. And the clay that fills your ears shall be pierced by those fingers that kneaded it. And you shall see. And you shall hear".²²

"Gözlerinizi bulutlayan peçe onu dokumuş olan eller tarafından kaldırılacaktır.

Kulaklarınızı tıkayan çamuru, onu yoğuran parmaklar çıkarıp atacaktır.

Ve o zaman görecek,

Ve o zaman işiteceksiniz".²³

Çevirideki akıcılık, anlam ve üslup güzelliği eserin orijinal değerini kaybettirmemiştir.

Cibran "Tanrı'nın yüreğine kovuşabilmenin" yolunun sevgiden geçtiği gerçeğini şöyle ifade etmektedir:

"All these things shall love do unto you that you may know the secrets of your heart, and in that knowledge become a fragment oô life`s heart".²⁴ "Sevgi bütün bunları başarır, yeter ki siz kalbinizin sırlarını öğrenin ve bu yolla Hayat'ın yüreğinden bir parça olun".²⁵

"Peygamber" eserinin bütününde insanlara hümanist bir tarzda yaklaşma ve geleceğe umut dolu bakışlarla bakma prensibi, eserin Türkçe çevirisinde de doğal bir biçimde bu üslubu koruyabilmiştir.

Eserin sonunda Cibran şöyle seslenir: "But should my voice fade in your ears, and my love vanish in your memory, then I will come again".²⁶

²⁰ Gibran K. The Prophet, New York, Alfred A. Knopf, 1998, p. 77.

²¹ Cibran H.Ermiş, İstanbul, Anahtar Kitaplar Yayınevi, 1995, s. 100.

²² Gibran K. The Prophet, New York, Alfred A. Knopf, 1998, p. 82.

²³ Cibran H.Ermiş, İstanbul, Anahtar Kitaplar Yayınevi, 1995, s. 104.

²⁴ Gibran K. The Prophet, New York, Alfred A. Knopf, 1998, p. 14.

²⁵ Cibran H.Ermiş, İstanbul, Anahtar Kitaplar Yayınevi, 1995, s.22.

²⁶ Gibran K. The Prophet, New York, Alfred A. Knopf, 1998, p. 74.

Besire Azizaliyeva

*“Ama sesimin kulaklarınızda solgunlaştığı ve sevgimin anılarınızda yittiği an yeniden aranızda döneceğim”.*²⁷

Eserin kahramanı Mustafa üstlendiği misyon bakımından Hz. Muhammed ve Hz. İsa’yı betimleyerek insanlar arasında bir yolcu gibi dolaşp, ilahî gerçekleri onlara ulaştırmaya çalışır.

“Peygamber” eserinin sonunda Mustafa’nın dile getirdikleri peygamberlerin misyonu ile örtüşmektedir: *“We wanderers, ever seeking the lonelier way, begin no day where we have ended another day”.*²⁸

*“Biz gezginler, hepten yalnız yolları aramışızdır, bir günü bitirdiğimiz yerde yeni güne başlamayız”.*²⁹

Cibran’ın eserlerinde yolcu, yolculuk gibi ifadelerle alakalı fikirlerin Müslüman sufi geleneklerinden kaynaklandığını da belirtelim.

²⁷ Cibran H.Ermiş, İstanbul, Anahtar Kitaplar Yayınevi, 1995, s. 96.

²⁸ Gibran K. The Prophet, New York, Alfred A. Knopf, 1998, p. 73.

²⁹ Cibran H.Ermiş, İstanbul, Anahtar Kitaplar Yayınevi, 1995, s.93.

Sonuç

Sonuç olarak, eserin Türkçe çevirisinin başarılı bir çeviri numunesi olduğunu anlamak için iki önemli hususa dikkat edilmesi gerekir. Birincisi; eserin içeriğini, düşünce yapısını korumaktır. Daha önce de belirttiğimiz gibi eser çeşitli düşünce kaynakları, İslamiyet ve Hıristiyanlık, sufi, felsefî öğretileri ve Batının edebî ve felsefî düşünceleriyle zengin bir yapıttır. İkincisi ise eserde mevcut olan zengin şiirsel dil ve üslubun orijinale uygun bir şekilde çeviride de yansıtılabilmektir. Bu anlamda, tercümanda olması gereken özelliklerden birinin de yazarın felsefî düşünce yapısına yabancı olmamasıdır. Tüm bu zorlukları dikkate alarak Altunç Altındal'ın çevirisinde Cıbran'ın "*Peygamber*" eseri kendi orijinalliğini, içerik ve biçim özelliğini, özellikle de eserin ruhunu muhafaza edebilmiştir. Dolayısıyla eserin Türkçe çevirisinin dünya dillerine yapılmış tercüme arasında öncü yere sahip olduğunu söylemek mümkündür.

Kaynaklar

BESIRE, Azizaliyeva, 2005, Cibran Halil Cibran, Nurlan, Bakü.

SULTANLI, Vaqif, 1998, Azərbaycan Göç Edebiyatı, Şirvanşah, Bakı.

CİBRAN, Halil, 1995, Ermiş, Anahtar Kitaplar Yayınevi, İstanbul.

CİBRAN, Halil, 1986, Seçilmiş Eserler, Sanatsal edebiyat, Moskova.

CİBRAN, Halil, 1998, Peygamber, Alfred A.Knopf, New York.

BUSHRUI, Suheil- JENKINS, Joe, 1999, İnsan ve Şair, One World Oxford, Boston.

MİHAİL, Nu'ayme, 1964, Cibran Halil Cibran, Dar Al-Hilal, Mısır.

TLASTANOVA, Madina, 2003, Agasphere Dönemi Veya Okuyucuların Nasıl Daha Az Mutlu Edeceği // Yabancı Edebiyat, Sayı 1, c. 238-251, Moskova.